

FARMER FACTSHEET – IPM

Tarong

Crop group: Solanaceae (atsal, kamatis, tarong)

Summary

An pinakamaupay nga pagdumara o pagmaneho han peste ngan sakit an pag-likay ngan an impormasyon o pag-sabot. Gamay la an peste o sakit nga pirme naatake han omahan o tarong tapos kasagaran usa ngadto ha duha an pirme nahatag hin dako nga pagka-guba han tanom pero iba na kon an maupay nga pagdumara amo an ginbubuhat. An pag-sabot han mga importante nga peste ngan sakit, agap nga senyalis han impeksyon, mga kondisyon han ira pag-tubo ngan kon ano an ira mga natural nga pangontra para makabulig han mas maupay nga pagdumara [Ngadto han factsheets ha peste ngan sakit para han mas damo nga impormasyon]. Pero mayda mga pagdumara ha tanom o na-andan nga mga pama-agi an pwede magamit para maibanan an chansa nga maabot han peste ngan sakit an tanom. An tanom nga mayda sakto nga nutrisyon ngan tubig, ngan an lugar kay pabor han ira pag-tubo, damo an ani ngan mas makuri ma-apektohan han sakit. (Basaha an mag-upay nga pagma-agi para han tarong)

Pag-pili han lugar

An pag-gamit han crop rotation ngan usa ka lugar nga waray pa tanomi hin tarong, kamatis ngan

atsal para maibanan an mga sakit nga ada han yuta nabubuhi. Ayaw pagtanom kon an imo lugar hanayhay tapos an babaw mayda na mga tarong nga tanom para maibanan an pagkalat han peste ngan sakit gikan han mga dagko nga tanom ngadto han mga bata pa nga tanom.

Preparasyon han yuta

An pagbara han tubig kay pabor para han mga sakit nga nag-puyo ha yuta, labi an bacterial wilt. Diri makatubo an tanom, ubos an chansa nga mapugngan an impeksyon gikan ha mga peste ngan sakit kon waray maupay nga pa-awasan han tubig. An hataas nga level han yuta, maupay nga pagdumara han yuta amo ine an sulosyon ha pagbara han tubig. Mas maupay an kalidad han yuta kon butangan hin microbial inoculants sugad han EM, Vermi-compost, tae han manok o bisan ano nga organic matter nga makapa-upay ha yuta. An sobra nga repolyo, wild sunflower *Tithonia diversifolia* ngan *Chromolaena odorata* o hagonoy kay nakompirma nga epektibo nga tambal han mga sakit nga nag-puyo ha yuta sugad han bacterial blight nga dara han *Ralstonia solanacearum*.. Kon an yuta acidic, butangi o aplayan an yuta hin 250g/m nga lime.

Department of
Primary Industries

QUEENSLAND
GOVERNMENT
Department of Agriculture and
Fisheries

Australian Government
Australian Centre for
International Agricultural Research

Pagpadamo han semelya

Gamita an mga liso nga aprobado o lisensyado nga waray mga sakit. Malinis nga yuta an angay gamiton han pagtanom han liso (mas maupay kon sterilized nga yuta an gamiton). Bantayi an pagtubo han semelya, kinahanglan diri harani ha mga tanom nga mayda na peste o sakit an pagpa-tubo han semelya, angay liwat magbutang hin net para han pagpatubo han semelya. I-check o kitaon anay bag-o itanom (Basaha an maupay nga pama-agi han pagtanom han semelya). Kon an flea beetles regular nga peste han tarong kinahanglan an pagpatubo han aton semelya ada ibutang sugad ht lamisa para maibanan an chansa nga atakihon hin sakit.

Pag-tanom

Hinayi an pagbalhin han semelya para diri madaot an ugat han tanom. Ibadad ha fungicide bag-o ibalhin ha omahan para malikayan an fungi nga ada ha yuta. Pag-gamit han net para tahoban an aton mga tanom para diri makasulod an flea beetle. An pag-gamit han sticky traps didto han area para han produksyon han semelya ngan han mga bag-o nga tanom didto han aton omahan para i-trap an mga sucking nga insekto nga may potensyal para dumamo ha omahan.

Panahon han pag-tubo

An Eggplant fruit shoot borer (EFSB) usa ine nga major ngan regular nga peste han tarong ha Pilipinas ngan angay ine tagan hin maupay nga pagdumara para maibanan an ira populasyon. Obserbahan an tanom nga mayda nalaya nga sanga ngan mga gagmay nga buho ha puno kasagaran mayda itom ngan gamay nga hugaw/tae ha gawas nga parte. Hiwaan an ubos nga parte kon hain sumulod an ulod tapos pataya an ulod. I-check an dahon para han ulod han EFSB o cutworm ngan pataya. An tarong puyde atakihon hin damo nga sup sacking nga insekto nga naghahatag hin dako nga damage ha tanom, pero kasagaran liwat nga kondisyon diri an mga major nga peste an na-ataki han aton mga tanom. I-check an luyo nga parte han dahon kay kasagaran adto makikita an mga peste, partikular dapit han may ugat o balidbid han dahon. An mga insekto nga puyde makita ha dahon amo ine squash beetle eggs, aphids, whitefly, thrips ngan mga bag-o nga posa nga ulod han cutworm. An leafhoppers, thrips, whitefly ngan red spider mites amo ine an mga insekto nga nagbubuhat o naghahatag han mga samad o marka ha dahoon han tarong. (Ngadto han table para han mas damo nga impormasyon)

Diri tanan nga insekto kay naghahatag hin kadaotan o damage han tanom. Damo liwat an insekto nga an tanom an nakaka-benipesyo amo ine hira mga natural nga kontra han mga peste. Kinahanglan ine hira diri mawara ha aton omahan o gulayan. Kinahanglan maaram kita kon ano nga insekto an kontra ha gulayan ngan diri. Obserbahan an mga peste ngan an mga natural nga kontra han peste 1-2 ka beses kada semana ngan isurat kon nadamo o nagamay. Kon an populasyon han peste nadako tapos waray o gamay la an mga natural nga kontra han peste kinahanglan na mag-aplay hin insecticide o pestesido. Kon mahimo an gamiton kay an para la ha peste para diri maapektohan an mga natural nga kontra han peste, tapos diri makaka-apekto ha tawo. Kinahanglan pirme basahon an lebel ngan an saktong paggamit han proteksyon kon mag-spray.

Obserbahan an tanom kon mayda sakit sugad han wilting, stunting, leaf spots, grey mould ha ubos nga parte han dahon. Obserbahan kon meada mga samad ngan nadonot o nalata nga ogbos han tanom. An parte han tanom nga nagpapakita hin sakit angay kuhaon ngan i-lubong o sunogon para diri na kumalat. An mga gamit para han pagkuha o pagputol han apektado nga parte han tanom kay angay limpyohan kada gamit ha tanom. An Bacterial wilt ngan blight puyde kumalat dara han mga gamit nga diri malinis. Maupay buhaton nga magdara hin botangan han pinutol nga parte han tanom (sugad han plastic Bag) diritso ibutang an pinutol nga parte han tanom nga mayda sakit para diri na kumalat ngadto han waray sakit nga tanom. Kuhaon liwat an mga sagbot o sighthot kay ine liwat puyde atakihon hin sakit.

I-kontrol an tubig, ayaw palabihi an gulayan hin tubig kay pabor iton ha mga sakit nga nagpuyo ha yuta sugad han bacterial wilt nga puyde kumalat pa ha iba nga tanom. Pahubasan an gulayan o omahan kahuman han uran gamit an mga kanal. An mga parte han tanom nga mayda sakit angay kuhaon para diri na kumalat ha iba. An pag-kontrol han tubig nga na-agi han aton gulayan, an pag-limitar han na-agi nga tawo o mga makina han gulayan kay usa ine nga pama-agi para makontrol an mga sakit nga ada ha yuta. An sakit nga spots puyde i-biofumigated gamit an repolyo, *C. odorata* o wild sunflower (*Tithonia diversifolia*). Puyde liwat mas-agsob kita magpatubig han aton gulayan pero ha mas gamay nga oras kay diri liwat iton pabor ha mga sakit nga ada ha yuta nagpuyo.

Likayi an sobra nga pag-abono hin nitrogen labi na an ammonium kay amo ine an rason usahay nga mas madali atakihon hin peste ngan sakit an aton tanom. An fungicide puyde i-aplay para i-kontrol an fungal nga sakit.

Copper-base fungicides puyde ma-aplay para protektahan an tanom ha bacterial leaf spots ngan blights. Para humataas an pangontra han tanom sa mga sakit puyde i-aplay o spray an chitosan, benzothiadiazole ngan phosphonates.

Pan-bukad/ pag-bunga

Obserbahan an ulod han EFSB o mga damage o buho han ogbos, bukad, sanga ngan bag-o nga bunga. Tanggala ngan pataya an ulod nga ada han bunga. Obserbahan kon mayda itlog ngan ulod han cutworm kay kahuman magposa diritso ine maataki han prutas. I-check an luyo han dahon ngan bukad kon mayda thrips kay amo ine an nagsasamad han bunga. An aphids, scale ngan, mealybugs amo ine an mga peste nga puyde maging dako nga problema han aton omahan partikolar kon an aton tanom kulang hin abono ngan tubig. Kon an populasyon han peste nadako tapos waray o gamay la an mga natural nga kontra han peste kinahanglan na mag-aplay hin insecticide o pestesidyo.

Obserbahan an tanom kon mayda leaf spots ngan blights kay puyde ine nga sakit maka-apekto han mga maabot pala nga bunga. Obserbahan liwat an agap nga kahulog ngan pagka-dunot han bunga. Para maibanan an bacterial fruit spots ngan canker likayi an pagpatubig o bis-ig ha babaw han tanom ngan pagtalsik han tubig. Kon kaya, rekomendado an pagtanom han tarong nga may balay. An protectant fungicides puyde i-apply han mga bunga o han tanom para malikayan an inpeksyon han fungal ngan bacterial nga mga sakit nga puyde mka-apekto han bunga. An talsik han tubig kay usa nga pama-agi para ma-inpeksyon an bunga, puyde ine maibanan o malikayan gamit an mulches.

Pag-tubo han bunga

Kolektaha an bunga nga mayda na EFSB, cutworm ngan sakit ngan ilabay ha sakto nga pama-agi para diri na kumalat pa an sakit o dumamo pa an mga peste.

Obserbahan an tanom kon mayda pag-dulaw han mga dahon, leaf spots ngan blights kay puyde ine maka-apekto han bunga. Obserbahan kon mayda nababad ha tubig, mga itom nga marka ha bunga, nalata nga Bungan ngan waray ma-porma nga bunga. Likayi an pagpatubig o bis-ig ha babaw han tanom ngan pagtalsik han tubig para maibanan an blights. Kon kaya, rekomendado an pagtanom han tarong nga may balay. An protectant fungicides puyde i-apply han mga bunga o han tanom para malikayan an inpeksyon han fungal ngan bacterial nga mga sakit nga puyde mka-apekto han bunga. Ayaw pag-apply hin fungicides kon harani na mag-harvest o ani. An talsik han tubig kay usa nga pama-agi para ma-inpeksyon an bunga, puyde ine maibanan o malikayan gamit an bed mulch.

Pag-ani

Bag-o mag harvest una kuhaon an mga apektado nga bunga hin peste ngan sakit para dire na kumalat ha iba nga bunga. Ayaw pag-ani kon mauran o basa an mga bunga. Importante nga mamara o uga an bunga kon anihon. Ayaw pasagdi nga an bunga umabot ha yuta. Kon dire malikayan anihon nga basa an bunga, pamara-a bag-o poston ngan ibiyahe.

Kahuman mag-ani

Kahuman mag-ani han bunga an mga tanom angay kuhaon para malikayan an padayon nga pagdamo han peste ngan sakit.

An tables ha ubos amo ine an impormasyon han mga komon nga peste ngan sakit. Basaha an individual nga factsheets para han mas detalyado nga impormasyon.

An sakto nga pag-sabot han problema kay kinahanglan para han mas epektibo nga pagdumara han peste ngan sakit.

FARMER FACTSHEET – IPM

Table 1. Mga sakit han eggplant

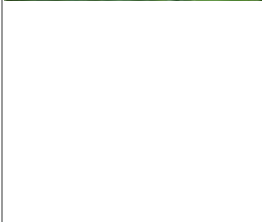

Image	Ngaran han peste	Sintomas han sakit	Pama-agi han pagdumara
	Bacterial wilt (<i>Ralstonia solanacearum</i>)	Kalit nga pagkailaya han tanom, An tanom puyde mamatay, An gamut o ugat puyde maguba o madaot. An epekto ha sulod han tanom puyde mag-bulaw an vascular vessels.	Pag-gamit han mga resistant varieties o i-graft ha mga tanom nga diri naapektohan han sakit. Pag-tanggal han apektado nga tanom. Likayi an pagpananom han apektado nga yuta. Pag biofumigation han yuta gamit an sobra nga mga cruciferous. Crop rotation.
	Fusarium wilt (<i>Fusarium oxysporum</i> f. sp. <i>melongenae</i>)	An pag-dulaw han dahon labi na ha ubos nga parte han tanom. Kalit nga pagkailaya han tanom. An pag bulaw han sulod han tanom.	Pag-gamit han resistant varieties Pag-tanggal han apektado nga tanom. Maiha nga crop rotation han iba nga tanom nga diri apektado han fusarium wilt. Obserbahan an soil pH, mag-apply hin lime kon kinahanglan. I-biofumigate an yuta gamit an wild sunflower Pude i-apply an: <i>Tithonia diversifolia</i> Carbendazim Thiophanate methyl Prochloraz
	Phytophthora blight and fruit rot (<i>Phytophthora nicotianae</i> and <i>Phytophthora parasitica</i>)	Pag-bulaw han ugat nga han corona han tanom ngan pagka-lata han tanom dara han wilt. An apektado nga bunga deretso man-ngitom, an mga marka nga may tubig tika-ihaha mahihimo nga bagan busag nga sapot, amo ine an tinatawag nga mycelia. An bunga magamay ngan manluluya pero diri mahuhulog ngada hank adunot o ka-lata han bunga.	Pahatas-an an plat ngan pag-gamit han dirip irrigation. Rotate crops. Pag-tanggal han mga apektado nga tanom. Pag-gamit han mulch. Pag-oma han tarong nga may balay. Diritso guba-on o ilabay an mga apektado nga semelya. Mas dako nga distansya han pagtanom para an hangin makasulod para madali magmara an dahon han mga tanom. Puyde i-apply an: Chlorothalonil Captan Mancozeb Fosetyl Al

	<p>Choanephora blight (<i>Choanephora cucurbitarum</i>)</p>	<p>Nagtikang ine nga dulaw nga marka ha dahon tika-iba mahihimo nga blight. Ha mga sitwasyon nga sobra na an sakit, an bog-os nga sanga puyde ma-apektohan. Puyde liwat ma-apektohan an bunga, pagka-lata o pagka-dunot han bunga nga mayda tinubo nga greyish fungal</p>	<p>Pagtanom hin tarong kon an kondisyon han panahaon saktu. Dapat ha yuta nga diri binabaha. Likayi an pagtanom nga diri saktu an distansya. Pag-gamit han dirip irrigation, likayi an overhead irrigation o an pag-bisbis ha babaw han tanom. Waray pa fungicides nga puyde gamiton hine nga sakit.</p>
<p>NEED PHOTO</p>	<p>Cercospora leaf spot (<i>Cercospora melongenae</i>)</p>	<p>Gamay nga lignin/ malidong ngadto ha oval nga marka nga mayda busag ngadto ha itom han sentro. An maitom nga marka puyde ma-obserbahan gamit an hand lens o dissecting microscope.</p>	<p>Gamita an semelya nga waray sakit. Pag-limpyo han omahan, tanggala an mga sighot/ sagbot. Kolektaha ngan sunogon an mga apektado nga tanom. Putolon o guba-on an mga apektado nga dahon. Likayi an pag-bisbis ha babaw han tanom. Mag-spray hin protectant fungicides. Rekomendado an pag-oma nga may balay. Puyde i-apply an: Chlorothalonil, Copper, Serenade</p>
	<p>Phomopsis blight (<i>Phomopsis vexans</i>)</p>	<p>An marka maitom nga malidong/ lingin ha bunga ngan dahon puyde ine nga rason para agap mahulog an bunga. An fungus pareho tanan an porma ngan itom an nahimo nga marka ha panit hit bunga.</p>	<p>Maupay nga sanitasyon. Pagtanggap han mga apektado nga tanom. Likayi an sobra nga pag-gamit han nitrogen. Puyde i-apply an: Captan Copper Mancozeb</p>

<p>Need Photo</p>	<p>Powdery Mildew (<i>Erysiphe cichoracearum</i>)</p>	<p>Gamay nga maglidong/lingin ngadto ha waray porma, busag, pino nga alamag nga makikita kasagaran ha mga lagas nga dahon. An pag-dulaw han mga apektado nga dahon ngada mamatay.</p>	<p>Mag-apply hin protectant fungicides bag-o o hit pagtikang pala han sakit. An pag-putol o pag-tanggal han mga apektado nga parte han tanom para mas maupay an cirkolasyon han hangin. Likayi an sobra nga pag-gamit han nitrogen Puyde i-apply an: Copper Sulfur Mancozeb</p>
<p>Need Photo</p>	<p>Sclerotium wilt (<i>Sclerotium rolfsii</i>)</p>	<p>An pagkalaya han mga sanga. Makikita an busag nga mycelia gikan ha ubos han tanom ngadto han puno han tanom busag ngan maglidong/lingin an sclerotial ha syahan tika-iha bulaw.</p>	<p>Maupay nga sanitasyon han nursery ngan omahan. Kianahanglan tanan nga gamit waray yuta bag-o dad-on ngadto ha iba nga omahan. Diritso tanggalon an tanom nga magpakita han sintomas han sakit. Maglimpyo han kamot katapos manguha han mga apektado nga tanom. Pag-gamit han herbicides ha mga sighot/sagbot. Formalin as fumigant for treatment of seed beds or fields for valuable crops. Puyde i-apply an formalin ha seed beds o ha omahan. Pag-apply han PCNB ha yuta bag-o o katapos an empeksyon.</p>

Table 2. Mga peste han eggplant

Image	Ngaran han peste	Sintomas han sakit	Pama-agi han pagdumara
	<p>Fruit and shoot borer (<i>Leucinodes orbonalis</i>)</p>	<p>Major nga peste han tarong. Adto mangitlog ha sanga, bukad ngan bunga. An ulod nasulod ngadto han sanga, bukad, ogbos ngan bata nga bunga. An parte han tanom kon hain sumulod an ulod malalaya ngan mamatay. Kasagaran an hugaw/tae han ulod makikita palibot han buho.</p>	<p>Sanitasyon: Pag-tanggal ngan pag-labay han mga apektado nga sanga o bunga. Paglabay han bos-os nga tanom kahuman mag-ani. Pag-gamit han male sex pheromone (BITAG) Puyde i-apply an: <i>Bacillus thuringiensis</i> <i>Trichogramma chilonis</i> OP, SP, Carbaryl Chlorantraniliprole Spinosad</p>
	<p>Flea beetle (<i>Psylloides balyi</i>)</p>	<p>An mga gurang nga beetles gagmay, masilhag ngan nalokso. Amo ine rason han mga gagmay nga buho/ luho han dahon.</p>	<p>Pagpa-tubo han semelya ha mga hataas an distansya ha yuta, sugad hit lamisa ngan tinahoban hin manipis nga net para malikayan an pag-sulod han peste. Ayaw pag-tanom hin bag-o tupad han mga daan nga tanom o apektado nga tanom. Diri mka-apekto ha pag-ani kon gamay la an damage ha dahon. Kon damo na, kinahanglan na gumamit hin pesticides. Pude i-apply an: Organo phosphates Synthetic pyrethroids</p>
	<p>Cutworm (<i>Spodoptera litura</i>)</p>	<p>An bata/ gamay nga ulod grupo kon kumaon, para magka windowing an dahon han ampalaya. An ulod nga mas dagko diri na nakipag-urupod ha iba ngan mas dagko nga buho ha dahon an ira nabubuhat. Nakaon ha bunga ngan ginbibilin an hugaw/tae para ma-dunot/ma-lata an bunga.</p>	<p>Pag-gamit hin Resistant varieties (kon abelabli). Organo phosphates Synthetic pyrethroids Dinotefuran</p>

	<p>Leaf hopper (<i>Amrasca biguttula</i>)</p>	<p>An bata/ gamay nga ulod grupo kon kumaon, para magka windowing an dahon han ampalaya. An ulod nga mas dagko diri na nakipag-urupod ha iba ngan mas dagko nga buho ha dahon an ira nabubuhat. Nakaon ha bunga ngan ginbibilin an hugaw/ tae para madunot/ ma-lata an bunga.</p>	<p>Manual o mano-mano nga pagkuha han mga itlog/ bonay ngan ulod. Pag-tanggal ngan sakto nga paglabay han mga apektado nga tanom/ parte han tanom. Pag-gamit han plant trap sugad han castor nga tanom. Pag-arado han tanom para maibanan an populasyon han pupae. Puyde i-apply an: <i>Bacillus thuringiensis</i> <i>Trichogramma</i> releases <i>Spodoptera</i> NPV Organo phosphates Synthetic pyrethroids</p>
	<p>Red spider mite (<i>Tetranychus kanzawai</i>)</p>	<p>Pag-marka han dahon, sapot ngan pagmara/ ka-uga han dahon. Mas damo ine nga peste kon may balay an omahan ngan mamara an panahon.</p>	<p>Obserbahan ngan tanggala an mga dahon nga bag-o la nga apektado. Ma-iibanan an aktibidadis han spider mite kon mahulos an dahon. Puyde i-apply an: Pressurized water spray ngan soap solution Naturally occurring beneficial predatory mites Abamectin Sulphur Dinotefuran</p>
	<p>Leaf-eating lady beetle (<i>Epilachna tredecimpunctata</i>)</p>	<p>An ulod ngan han insekto naka-on han luyo han dahon, an mahibibilin nala an gihay han dahon. An insekto puyde puyde maghatag hin dagko nga buho ha dahon.</p>	<p>Carbaryl Pag-tanggal han mga bonay, Alternatibo nga tanom, mga sobra han tanom. Puyde i-apply an: Organo phosphates Synthetic pyrethroids Carbaryl</p>
<p>Need Photo</p>	<p>Thrips (especially <i>T. palmi</i>)</p>	<p>Pag-dulaw, bulaw ngan silvering han dahon, labi na an sentro han dahon. An bunga damo an gas-gas o depormado.</p>	<p>Pag-gamit han sticky trap para han obserbasyon. Light coloured nga mulch. Puyde i-apply an: Pressurized nga pag-spray han tubig ngan soap solution. Imidacloprid Spirotetramat Organo phosphates Synthetic pyrethroids</p>

	<p>Mealybug (<i>Pseudococcidae</i>)</p>	<p>An nymphs ngan gurang nga insekto na sop-sop han duga ha sanga ngan puno. Mahinay nga pag-tubo ngan pilo nga mga dahon. Pagmara han apektado nga parte han tanom. Damo kon diri mauran/ kat-huraw nga mga bulan.</p>	<p>Pag-putol ngan sakto nga paglabay han mga apektado nga tanom/ parte han tanom. Pressurized nga pag-spray han tubig ngan soap solution.</p>
	<p>Mirid bug (<i>Helopeltis collaris</i>)</p>	<p>An nymphs ngan gurang nga insekto na sop-sop han duga ha sanga ngan bag-o nga dahon, an dahon mag-bulaw ngan deporma. Kon nakaon ha puno-an, danay ine palibot para mag-kawsa pagka-lata o pagkamatay han tanom.</p>	<p>Pag-tanggal han apektado nga parte han tanom/ tanom.</p>
	<p>Whitefly (<i>Bemisia tabaci</i>)</p>	<p>Na sop-sop han duga tikang ha dahon. Kon hataas an populasyon puyde an dahon mag-dulaw ngan ma-uga tapos mahuhulog.</p>	<p>Pag-gamit han sticky trap para han obserbasyo ngan kontrol Intercropping han iba nga tanom nga diri apektado han whitefly. Pag-tanggal han sighot/ sagbot Pag-gamit han tolerant varieties. Puyde i-apply an: Parasitic wasps. Synthetic pyrethroids</p>
	<p>Aphids (<i>Aphis gossypii</i>)</p>	<p>Na sop-sop han duga ha ilarom han dahon. Kasagaran makikita ha luyo han dahon ngan bukad. An apektado nga dahon an diriksyon pa-ubos. Kon damo an populasyon puyde mag-kawsa hin pagkalaya han tanom. Mahinay nga pag-tubo han tanom. Hataas an populasyon han Aphids kon mamara an panahon.</p>	<p>Tanggala an mga apektado nga tanom/ parte han tanom. Puyde gumamit han mga insekto nga nakaon han aphids sugad han predatory beetles, syrphids ngan lacewings. Pag-gamit han pressurized nga tubig ngan soap solution. Puyde i-apply an: Synthetic pyrethroids Organophosphates</p>

Ine nga Factsheet nahimo gamit an pundo han ACIAR project HORT2012/020 ICM. Para han mas damo nga impormasyon, basaha an individual nga factsheets ngan mag-upay nga pama-agi nga ginhimo liwat dara hine nga project. An iba nga impormasyon abilabli ha www.plantwise.org.

NSW Department of Primary Industries (NSW DPI), the Australian Centre for International Agricultural Research (ACIAR) ngan iba nga HORT2012/020 project collaborators waray responsabilidad han ka sako, an ka completo han mga impormasyon ha sulod han factsheet. An pagsalig han mga impormasyon nga ginhatag han ACIAR o NSW DPI ma-depende kon imo sundon. An ACIAR o NSW DPI diri responsabilidad para han bisan ano nga damage, pagka-wara, gastos o bayad ngan iba pa nga problema nga maabot kon gamiton o diri gamiton an impormasyon nga ada ha sulod han factsheet nga gikan ha ACIAR or NSW DPI. An mga nagamit han mga chemical nga pan-oma kinahanglan pirme magbabasa bag-o gamiton an produkto ngan sundon an mga diriksyon.